

Jak ograniczyć skalę ubóstwa energetycznego w Polsce?

Jan Rutkowski

Aleksander Szpor

Konstancja Ziółkowska

Dlaczego zajmujemy się problemem ubóstwa energetycznego?

- Problem odrębny od problemu ubóstwa dochodowego
  - Polityka społeczna nastawiona na ograniczenie ubóstwa dochodowego nie rozwiązuje problemu ubóstwa energetycznego
- Dotyka znaczną część populacji
- Ryzyko wzrostu w konsekwencji walki ze smogiem
  - Przejście na paliwo ekologiczne jest kosztowne
- Negatywny wpływ na zdrowie i jakość życia

Co chcemy osiągnąć?

- Poddać pod dyskusję publiczną plan ograniczenia ubóstwa energetycznego
- W szczególności, przedstawić propozycje nowych instrumentów, które pozwolą skuteczniej walczyć z ubóstwem energetycznym

Jak ograniczyć skalę ubóstwa energetycznego w Polsce?

Wyzwania

Rozpoznanie i zdefiniowanie problemu

Stworzenie struktury instytucjonalnej przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu

Wypracowanie mechanizmu identyfikacji gospodarstw ubogich energetycznie

Wybór instrumentów polityki publicznej

Implementacja

Usieciowienie pomocy społecznej

Włączenie do
współpracy innych
podmiotów

Samoidentyfikacja gospodarstw

Ocena stanu technicznego budynków
dokonana przez profesjonalnych doradców

Proponowane rozwiązania: Instrumenty

Zasiłek celowy
(modyfikacja)

Łagodzi przejawy,
nie usuwa
przyczyn

Doradztwo i usprawnienia energooszczędne

Rozwiązanie tanie, ale
połowiczne

Termomodernizacja poprzedzona
profesjonalnym doradztwem

Rozwiązanie
najdroższe, ale
najskuteczniejsze

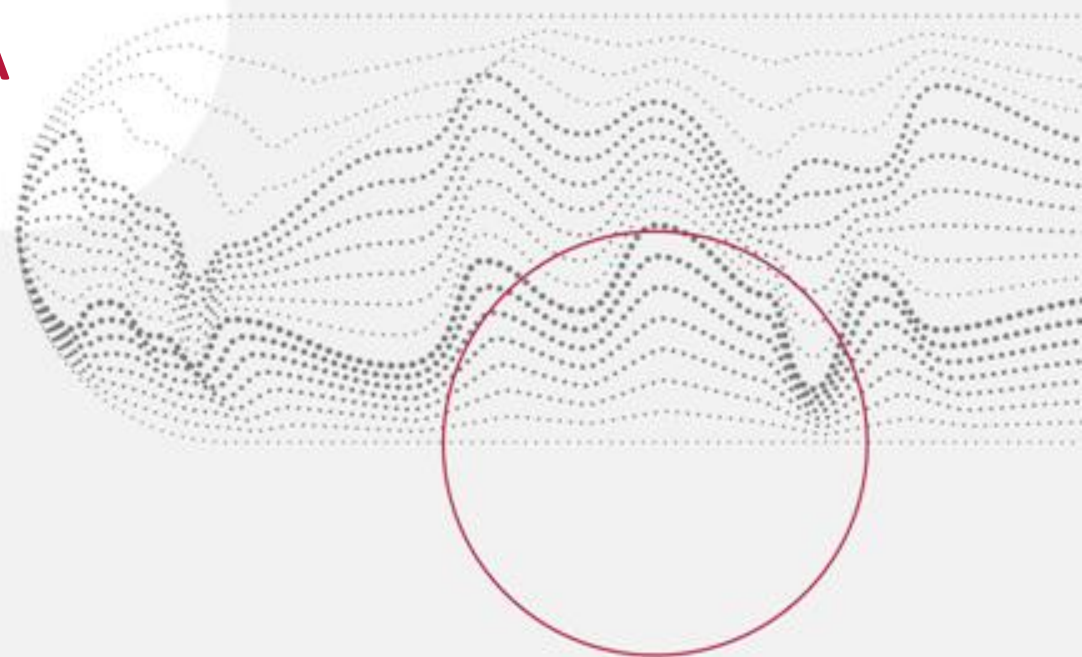
Plan prezentacji

- Polityka publiczna wobec ubóstwa energetycznego
  - Kategoryzacja instrumentów polityki (na podstawie doświadczeń UE)
  - Ocena instrumentów stosowanych obecnie w Polsce
  - Propozycja nowych instrumentów
- Od koncepcji do wdrożenia
  - Identyfikacja gospodarstw ubogich energetycznie
  - Implementacja proponowanych instrumentów: kto, co i jak

POLITYKA PUBLICZNA WOBEC UBÓSTWA ENERGETYCZNEGO

WK-ND pozwala wskazać grupę docelową polityki publicznej . | :

- ❖ Gospodarstwa domowe o niskich dochodach
(kryterium łagodniejsze niż w pomocy społecznej)
- ❖ Mieszkańcy domów jednorodzinnych w złym stanie technicznym
- ❖ Gospodarstwa domowe narażone na wysokie koszty ogrzewania

Instrumenty stosowane w Europie

	Rodzaje instrumentów	Instrumenty w Polsce (ogólnokrajowe)
Łagodzenie przejawów	Zasiłki	zasiłek celowy; dodatek energetyczny; dodatek mieszkaniowy; ryczałt energetyczny
	Taryfa socjalna	-
	Ochrona przed odłączeniem od energii	-
Usuwanie przyczyn	Doradztwo i kształtowanie zachowań	Doradztwo energetyczne NFOŚiGW
	Usprawnienia energetyczne	-
	Inwestycje termomodernizacyjne	Rewitalizacja
Zapobieganie powstawaniu	Kredyty preferencyjne	Premia BGK
	Ulgi podatkowe na termomodernizację	-
	Rozbudowa sieci ciepłowniczych	Rewitalizacja

Dotychczasowe instrumenty nie rozwiązują problemu

Znaczna część osób ubogich energetycznie nie jest objęta realnym wsparciem:

Premia termomodernizacyjna audyt i kredyt wyklucza mieszkańców domów jednorodzinnych oraz osoby / wspólnoty mieszkaniowe w słabej kondycji finansowej

---

Dotychczasowe instrumenty nie rozwiązują problemu

Znaczna część osób ubogich energetycznie nie jest objęta realnym wsparciem:

Premia termomodernizacyjna		audyt i kredyt wyklucza mieszkańców domów jednorodzinnych oraz osoby / wspólnoty mieszkaniowe w słabej kondycji finansowej
Dodatek mieszkaniowy		limit metrażu wyklucza mieszkańców domów jednorodzinnych

---

Dotychczasowe instrumenty nie rozwiązują problemu

Znaczna część osób ubogich energetycznie nie jest objęta realnym wsparciem:

Premia termomodernizacyjna	➔	audyt i kredyt wyklucza mieszkańców domów jednorodzinnych oraz osoby / wspólnoty mieszkaniowe w słabej kondycji finansowej
Dodatek mieszkaniowy	➔	limit metrażu wyklucza mieszkańców domów jednorodzinnych
Dodatek energetyczny	➔	jw., a ponadto mała kwota dodatku

Dotychczasowe instrumenty nie rozwiązują problemu

Znaczna część osób ubogich energetycznie nie jest objęta realnym wsparciem:

Premia termomodernizacyjna	➔	audyt i kredyt wyklucza mieszkańców domów jednorodzinnych oraz osoby / wspólnoty mieszkaniowe w słabej kondycji finansowej
Dodatek mieszkaniowy	➔	limit metrażu wyklucza mieszkańców domów jednorodzinnych
Dodatek energetyczny	➔	jw., a ponadto mała kwota dodatku
Zasiłek celowy	➔	Restrykcyjny próg dochodowy wyklucza gospodarstwa ubogie energetycznie o wyższych dochodach

---

Dotychczasowe instrumenty nie rozwiązują problemu

Znaczna część osób ubogich energetycznie nie jest objęta realnym wsparciem:

Premia termomodernizacyjna	➔	audyt i kredyt wyklucza mieszkańców domów jednorodzinnych oraz osoby / wspólnoty mieszkaniowe w słabej kondycji finansowej
Dodatek mieszkaniowy	➔	limit metrażu wyklucza mieszkańców domów jednorodzinnych
Dodatek energetyczny	➔	jw., a ponadto mała kwota dodatku
Zasiłek celowy	➔	Restrykcyjny próg dochodowy wyklucza gospodarstwa ubogie energetycznie o wyższych dochodach
Rewitalizacja	➔	Realizowana głównie w miastach, wyklucza mieszkańców wielu obszarów wiejskich

---

Proponujemy trzy nowe instrumenty

Bardziej skuteczne dzięki bezpośredniemu zaadresowaniu problemu

---

A. Zasiłek celowy skierowany do osób ubogich energetycznie . | :

Proponujemy modyfikację zakresu zasiłku celowego:

- ❖ Podwyższenie progu dochodowego
- ❖ Dodanie kryterium dotyczącego stanu budynku
- ❖ Uzależnienie wysokości przyznawanej pomocy od:
  - kosztu stosowanego paliwa ↑
  - metrażu zajmowanego lokalu (z górnym limitem) ↑
  - dochodów gospodarstwa domowego ↓

A. Zasiłek celowy skierowany do osób ubogich energetycznie . | :

Proponujemy modyfikację zakresu zasiłku celowego:

- ❖ Podwyższenie progu dochodowego
- ❖ Dodanie kryterium dotyczącego stanu budynku
- ❖ Uzależnienie wysokości przyznawanej pomocy od:
  - kosztu stosowanego paliwa ↑
  - metrażu zajmowanego lokalu (z górnym limitem) ↑
  - dochodów gospodarstwa domowego ↓

Kraje, które wykorzystują ten instrument:

- ❖ Francja
- ❖ Wielka Brytania

B. Doradztwo zachowań i drobne usprawnienia energooszczędne

Przeszkoleni doradcy:

- ❖ odwiedzają osoby zakwalifikowane do programu
- ❖ uczą zachowań sprzyjających efektywnemu wykorzystaniu energii,
- ❖ informują o możliwościach uzyskania szerszego wsparcia.
- ❖ instalują drobne usprawnienia
(np. żarówki, włączniki prądu regulowane czasowo, termometry pokojowe, termostaty)

B. Doradztwo zachowań i drobne usprawnienia energooszczędne

Przeszkoleni doradcy:

- ❖ odwiedzają osoby zakwalifikowane do programu
- ❖ uczą zachowań sprzyjających efektywnemu wykorzystaniu energii
- ❖ informują o możliwościach uzyskania szerszego wsparcia
- ❖ instalują drobne usprawnienia
(np. żarówki, włączniki prądu regulowane czasowo, termometry pokojowe, termostaty)

Kraje, które wykorzystują ten instrument to m.in.:

- ❖ Niemcy (*Stromspar Check*)
- ❖ Francja (*Chèque Energie*)

C. Termomodernizacja poprzedzona profesjonalnym doradztwem . | :

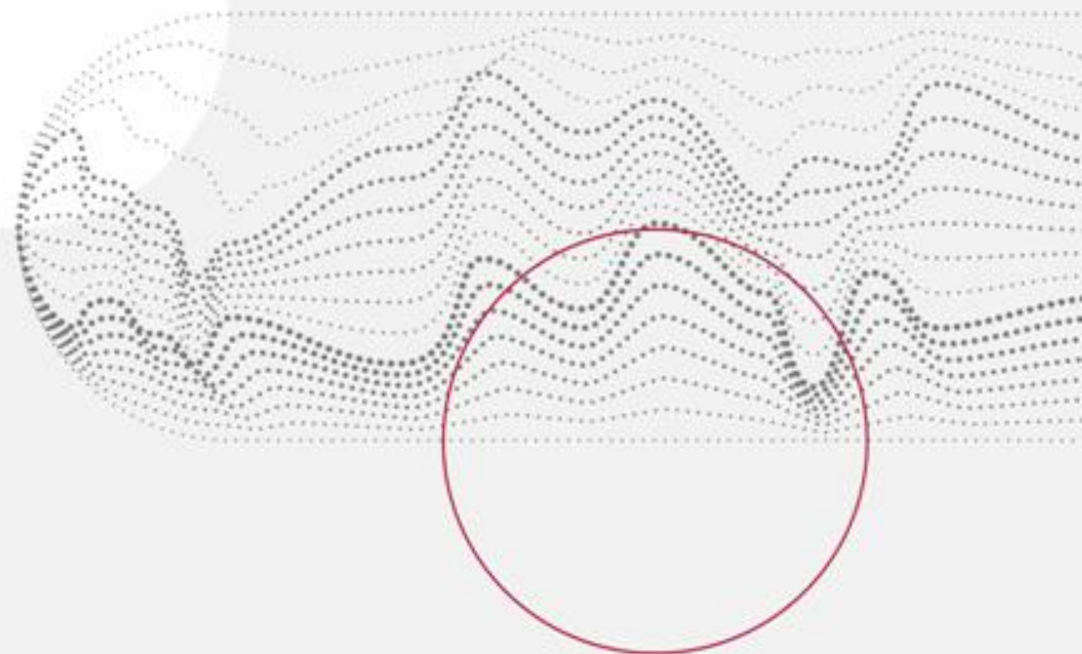

- ❖ Profesjonalny doradca zatrudniony w gminie
- ❖ Zadania doradcy:
  - weryfikacja uprawnień do dofinansowania termomodernizacji
  - wybór optymalnego rozwiązania technicznego (w ramach dostępnych środków)
  - zaplanowanie prac w porozumieniu z beneficjentem
  - wsparcie w procedurach formalnych
  - współpraca z instalatorami
- ❖ Przeprowadzenie termomodernizacji na zlecenie gminy
- ❖ Możliwy wkład finansowy lub wkład pracy beneficjentów

Ocena efektywności proponowanych instrumentów

Instrument \ Kryterium	Koszt	Skuteczność	Efektywność adresowania
A. Zasiłek celowy dedykowany osobom ubogim energetycznie	średni	średnia	średnia
B. Doradztwo zachowań i drobne usprawnienia energooszczędne	niski	średnia	niska
C. Termomodernizacja poprzedzona profesjonalnym doradztwem	wysoki	wysoka	wysoka

OD KONCEPCJI DO WDROŻENIA

Rząd inicjuje politykę ograniczania ubóstwa energetycznego, gminy ją realizują

Rząd tworzy program i stwarza ramy instytucjonalne dla jego realizacji

- inicjacja procesu
- stworzenie ram instytucjonalnych
- (do)finansowanie
- ewaluacja

Gminy są odpowiedzialne za realizację programu

- poszerzenie informacji o gospodarstwach domowych
- identyfikacja
- wdrażanie programów
- monitoring i ewaluacja

Wyzwaniem jest praktyczna
identyfikacja ubogich
energetycznie w gminie

Co (częściowo) wiemy:

Liczba osób w gospodarstwie,
dochód na podstawie danych
OPS

Czego nie wiemy:

Stan techniczny budynku,
źródła ciepła

Jak umożliwić identyfikację gospodarstw ubogich energetycznie? . | :

Poszerzenie informacji posiadanych przez OPS

- Poszerzenie i wykorzystanie informacji o warunkach mieszkaniowych poprzez usieciowienie pomocy społecznej

Samoidentyfikacja

- Ulepszanie i popularyzacja narzędzi samoidentyfikacji ubogich energetycznie

Ocena stanu wybranych budynków przez profesjonalnych doradców

- Zebranie w terenie dokładnych informacji o stanie technicznym budynków

Najważniejsze kroki na poziomie lokalnym

Modyfikacja zasiłku celowego

- Identyfikacja potencjalnych beneficjentów
- Uchwała rady gminy – nowe kryteria

Termomodernizacja

- Identyfikacja potencjalnych beneficjentów
- Zatrudnienie w gminie profesjonalnych doradców
- Przetargi na realizację termomodernizacji

Najważniejsze kroki na poziomie lokalnym

Modyfikacja zasiłku celowego

- Identyfikacja potencjalnych beneficjentów
- Uchwała rady gminy – nowe kryteria

Termomodernizacja

- Identyfikacja potencjalnych beneficjentów
- Zatrudnienie w gminie profesjonalnych doradców
- Przetargi na realizację termomodernizacji

Doradztwo i drobne usprawnienia

- Inicjatywa oddolna
- Stworzenie prostego kryterium selekcji – np. wybrana lokalizacja
- Przeszkolenie doradców

Czego potrzebujemy?
